

Doelen en acties project Water

Conceptversie 1.0 > 14 december 2007

Algemeen

Het Innovatieplatform wil voor innovatie in de watersector primair de rol als ijsbreker, katalysator en aanjager vervullen. Na het op de kaart van Nederland zetten van innovatie, moet in deze tweede IP-periode de activiteiten van het Innovatieplatform mede leiden tot concrete waterprojecten met een innovatief karakter.

Acties in Winnen met Water

In het actieplan Winnen met Water noemt het Innovatieplatform de activiteiten die zij gaat oppakken.

Meer dan het Innovatieplatform van de eerste periode wil dit Innovatieplatform zich richten op concrete acties en deze initiëren, aanjagen, er een doorbreekfunctie voor vervullen en indien nodig zelf in eerste instantie de leidende rol nemen.

Kijkend naar de actuele innovatieprogramma's, de maatschappelijke opgave vanuit klimaatverandering en de unieke mogelijkheden van de leden van het Innovatieplatform, legt het IP in haar acties juist het accent op transsectorale projecten of het oplossen van belemmeringen die voor meerdere sectoren spelen.

Het inspelen op de noodzakelijke maatregelen om de gevolgen van klimaatverandering te beperken of daarop te anticiperen vormt samen met de noodzaak om 'proven concepts' te kunnen laten zien vormen de reden om als Innovatieplatform concrete projecten in de opstartfase te katalyseren.

Hierbij kiest het Innovatieplatform nadrukkelijk voor een groots en meeslepends project, naast transsectorale doorbraakprojecten. Deze zeer ambitieuze keuze is naar de mening van de leden van het Innovatieplatform nodig om andere denkrichtingen in gang te zetten, enthousiasme te kweken voor een echt nieuwe etalageproject en niet te vervallen tot 'lamlendigheid' voor waterinnovatie.

Actie 1. Creëren van experimenteerruimte

Uit zowel de analyses als de diverse consultaties blijkt dat de behoefte aan experimenteerruimte breed wordt gedeeld. Wil Nederland een vooraanstaande rol blijven spelen in de watersector dan moet de watersector de mogelijkheid hebben om zich te laten zien en om haar ideeën in de praktijk te toetsen. Dit geldt voor zowel de sector deltatechnologie als de sector watertechnologie.

Indien zowel fysiek als institutioneel experimenteerruimte wordt geboden voor waterinnovaties worden meerdere uitdagingen tegelijk opgepakt (en oplossingen gecreëerd voor meerdere belemmeringen) en wordt ook gewerkt aan de zorgwekkende conclusies naar aanleiding van de diverse consultaties. Het Innovatieplatform kan hier de nek uitsteken door te gaan voor een ambitieuze concrete experimenteerruimte. De experimenteerruimte die hier moet worden geboden biedt mogelijkheden voor meerdere pilots vanuit zowel de deltatechnologische als de watertechnologische hoek, tevens in samenhang met andere sectoren.

Wat betreft de fysieke invulling van deze experimenteerruimte kunnen nog verschillende mogelijkheden aan de orde komen. Gedacht wordt aan een experimenteereiland. Andere opties bieden uitbreiden van de kustlijn, een innovatiepolder of een combinatie van enkele

experimenteergebieden verspreid in Nederland. De tijdshorizon voor het daadwerkelijk realiseren van de experimenteerruimte is lang en kan variëren tussen de 10-25 jaar.

Waar geeft deze ontwikkeling invulling aan:

- Creëren van experimenteerruimte
- Creëren van oplossingen voor institutionele experimenteerruimte
- Verder ontsnipperen van de watersector
- Mogelijke experimenteerruimte cultuurtechnisch, civieltechnisch, voor waterzuivering, voor de sectoren recreatie, wonen en werken, onderwijs, viskwekerij, scheepvaart etc.

Concrete actie

Het eerstvolgende traject waar het Innovatieplatform haar energie op wil richten is opgebouwd uit 2 stappen; het met de sector verkennen van de wensen, randvoorwaarden en noodzaak voor de experimenteerruimte en hier een programma van Eisen voor definiëren (binnen 6 weken). Een tweede stap is het professioneel uitwerken van het creëren van ambitieuze experimenteerruimte in een Businessplan/haalbaarheidsverkenning (binnen nu en 3-6 maanden).

Binnen de tweede stap moet als onderdeel van het Businessplan ook in beeld worden gebracht hoe de diverse belemmeringen die de innovatie voor de experimenteerruimte zouden vertragen kunnen worden opgelost. Het accent ligt hierbij zowel op de belemmeringen risicomijdend gedrag als procedures en regels.

Actie 2. Het concreet maken van een of meerdere doorbraakprojecten

Met deze actie richt het Innovatieplatform zich vooral op zogenaamde doorbraakprojecten met een transsectoraal karakter. Daarnaast biedt het IP in adviserende zin ondersteuning in trajecten van andere koplopers waar zij haar mogelijkheden om belemmeringen op te lossen inzet.

De tijdshorizon voor de realisatie van concrete doorbraakprojecten is middellang, maar kan uiteenlopen van 2-15 jaar. Afhankelijk van de keuze van het project kan er ook sprake zijn van een Quick winn.

Concrete actie

- initiëren of adopteren van een of meerdere transsectorale projecten. Hierbij een focus op de koppeling van bijvoorbeeld water en energie, water en gezondheid, gebiedsontwikkeling, zoetwatervoorziening;
- Hier noemen we een drietal projecten dat zich, gezien het transsectorale karakter en de fase waarin de projecten zich bevinden, mogelijk leent voor extra support door het Innovatieplatform;
  - o Gebiedsontwikkeling Afsluitdijk
  - o Proefgebied Zuidwestelijke Delta
  - o Human Capital Road map

De selectie van geschikte doorbraakprojecten vindt in de eerste maanden van 2008 plaats;

- Concreet neemt het IP de rol op zich om de belemmeringen die hier aan de orde zijn om te komen tot een proefproject op te lossen. Specifiek worden binnen de doorbraakprojecten oplossingen verkend voor de volgende belemmeringen:
  - o Belemmering: Risicomijdend gedrag
  - o Uitdaging: Creëren van ruimte voor risico's

- **Concrete actie**
- Via een transsectoraal doorbraakproject oplossingen genereren

- Belemmering: Aanbestedingsprocedures en opdrachtgeverschap
- Uitdaging: Creëren van institutionele experimenteerimte
- **Concrete actie**
- via een transsectoraal doorbraakproject oplossingen genereren

Gebiedsontwikkeling Afsluitdijk en omgeving

Hier speelt de samenhang tussen water, gebiedsontwikkeling, zoetwatervoorziening en energie. Project speelt tevens in op klimaatverandering; Het voorbeeldproject Afsluitdijk leent zich tevens om oplossingen te genereren voor de eerder genoemde generieke belemmeringen Risicomijdend gedrag,

Proefgebied Zuidwestelijke Delta

De Provincie Zeeland werkt aan een klimaatbestendige provincie Zeeland. Voor het proefgebied zuidwestelijke delta wordt momenteel een eerste uitwerking gemaakt van een plan voor de aanleg van een proefgebied in een van de polders en wordt een plan uitgewerkt voor de realisatie van een communicatiecentrum met en showroom functie, een academische functie, een functie voor het kenniszoekende publiek en een demonstratiefunctie gericht op het realiseren van draagvlak en bewustzijn.

De exacte invulling van het project moet nog vorm krijgen. Ondersteuning hierbij en bij het oplossen van belemmeringen voor de innovatie is hierbij gewenst./

Human Capital Road Map

Om de maatschappelijke en groeiambitie van de Nederlandse watersector waar te maken, moeten we ook in de toekomst beschikken over voldoende gekwalificeerde waterprofessionals. Nu al is de arbeidsmarkt krap, en die krapte neemt de komende jaren alleen maar toe. Voor de watertechnologiesector is een analyse gemaakt van de human capital problematiek, waaruit blijkt dat zonder ingrijpen een grote hiaat ontstaat tussen de (vervangings- en uitbreidings)vraag en aanbod (instroom vanuit Nederlandse opleidingen). We verwachten dat de krapte voor deltatechnologie vergelijkbaar zal zijn, maar om de daadwerkelijke behoefte van de deltatechnologiesector vast te stellen, dient een analyse van de human capital problematiek voor deltatechnologie te worden uitgevoerd.

Om deze behoefte in te vullen werkt de watersector samen met het Platform Betatechniek aan de "Human Capital Roadmap Water". Hierin worden de benodigde competenties en vaardigheden vanuit de door de watersector gedefinieerde ambities beschreven en acties opgesteld om geconstateerde knelpunten in onderwijs en arbeidsmarkt weg te nemen. Het is een agenda met concrete acties die zowel aan de onderwijszijde als aan de arbeidsmarkt kant nodig zijn om een innovatieprogramma tot uitvoering te kunnen brengen. Daarbij moet duidelijk worden welke individuele en gezamenlijke acties door welke partijen moeten worden genomen. HRM speelt hierbij een belangrijke rol.

In de uitwerking van de Roadmap wordt aangestuurd op een gezamenlijk optrekken van Water- en Deltatechnologie, en afstemming met de Roadmap van de maritieme sector. Er is immers het gemeenschappelijk belang om meer mensen naar de water- en deltasector te krijgen en meer bètastudenten op te leiden. In praktijk komt dit neer op gezamenlijke inspanning op imago en HRM gebied. Op onderwijs en opleiding (basis-, voortgezet onderwijs, MBO, HBO,

WO) zullen inspanning ook gemeenschappelijk opgaan tot het keuzemoment waarvoor voor één van de richtingen binnen de watersector gekozen moet worden.

Momenteel wordt er een inventarisatie uitgevoerd van wat er in Nederland al gebeurt op het gebied van imago en bekendheid van water en de watersector, ook voor wat betreft deltatechnologie.

De innovatieagenda deltatechnologie heeft op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt het doel om inzicht te verkrijgen in de human capital problematiek rondom deltatechnologie en de inhoudelijke betrokkenheid van partijen uit het Netwerk Deltatechnologie bij het uitwerken van de Human Capital Road Map te vergroten. Het ontwikkelen van de Human Capital Road Map en de huidige werkzaamheden worden gefinancierd door het Platform Betatechniek, het Ministerie van Economische Zaken (als onderdeel van het Innovatieprogramma Waternet) en de sector zelf. Ook van publieke en private partijen uit het Netwerk Deltatechnologie wordt een bijdrage gevraagd om de Human Capital Road Map een succes te kunnen maken.

Uit het bovenstaande blijkt dat de ideeën er al zijn en veel acties direct in gang kunnen worden gezet. Het ontbreekt aan een extra zet die we als actie van het Innovatieplatform beschouwen.

Actie 3. Oplossen van generieke belemmeringen

Het voorstel is dat het Innovatieplatform zich in haar acties om generieke belemmeringen op te lossen juist richt op die belemmeringen met een duidelijk transsectoraal karakter.

Oplossingen voor de generieke belemmeringen 'Risicomijdend gedrag' en 'Aanbestedingsprocedures en opdrachtgeverschap' worden in de eerder genoemde drooabraakprojecten verkend.

Voor een van de belemmeringen worden door het Innovatieplatform gerichte oplossingen gegenereerd. De tijdshorizon hiervoor ziet het Innovatieplatform als kort, 0-2 jaar. Hier is dus sprake van een Quick winn.

Belemmering: Versnippering in de sector van fundamentele kennis en praktijk

Uitdaging: Stimuleren van samenwerking over de volle breedte

Concrete acties

- Katalyseren dat naast de toegepaste kennis ook de fundamentele wetenschappelijke kennis in uitvoeringsprojecten wordt meegenomen. Hiervoor percentage van budget labelen maar ook specifiek toekennen

Actie 4. Advisering innovatieprogramma's andere partijen

In een aantal innovatietrajecten beperkt het Innovatieplatform haar rol tot het bij tijd en wijle adviseren binnen het desbetreffende innovatietraject. Dit geldt voor die innovatietrajecten die voortvarend zijn, kunnen en of worden opgepakt door andere partijen en waar de toegevoegde waarde van acties van het Innovatieplatform beduidend minder is dan voor de hiervoor voorgestelde acties.

4a. Adviseren over doorbraakprojecten

Dit betreft het geven van advies over doorbraakprojecten die al door anderen worden getrokken of zijn ingebracht

Concrete actie

- katalyseren grootschalige doorbraakprojecten Innovatieagenda deltatechnologie
Verschillende innovatieprogramma's zijn gestart of worden momenteel vorm gegeven. Voor watertechnologie loopt het innovatieprogramma en zijn hieraan middelen gelabeld. Voor deltatechnologie zijn ideeën gevraagd aan en ingebracht door de sector. De procedure verdient geen schoonheidsprijs en is zeer traag. Bovendien zijn de middelen in de Miljoenennota waarschijnlijk ontoereikend of is het beschikbaar komen van de middelen niet afgestemd op de snelheid waarmee de projecten als Floot controle 2015, Building wit nature moeten worden opgepakt. Bouwen op water en de Zandmotor worden, respectievelijk als onderzoeksproject en uitvoeringsproject, op korte termijn opgepakt. Bovendien zijn eerdere ideeën voorlopig niet als meest prioritair geachte, mede door inschatting van beschikbaar budget. De adviesrol van het Innovatieplatform richt zich er hier op om er mede zorg voor te dragen dat de private sector professioneel wordt benaderd en dat de uitgewerkte onderzoeksvoorstellen worden gewaardeerd. Bovendien kan het Innovatieplatform de ingediende voorstellen beoordelen op de mate van innovativiteit.

4b. Adviseren van oplossingsrichtingen voor generieke belemmeringen

Hier zal het Innovatieplatform gevraagd en ongevraagd adviseren over een aantal relevante innovatietrajecten uit de watersector. In de regel betreft dit eenmalige adviezen. Concrete acties waar aan wordt gedacht zijn:

- Adviseren over het bundelen van de krachten in de watertechnologische sector
- Adviseren over het communiceren van het urgentiegevoel